

KONVENTA EVROPIANE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

Mbrojtja e të drejtave tona
në të gjithë Evropën

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

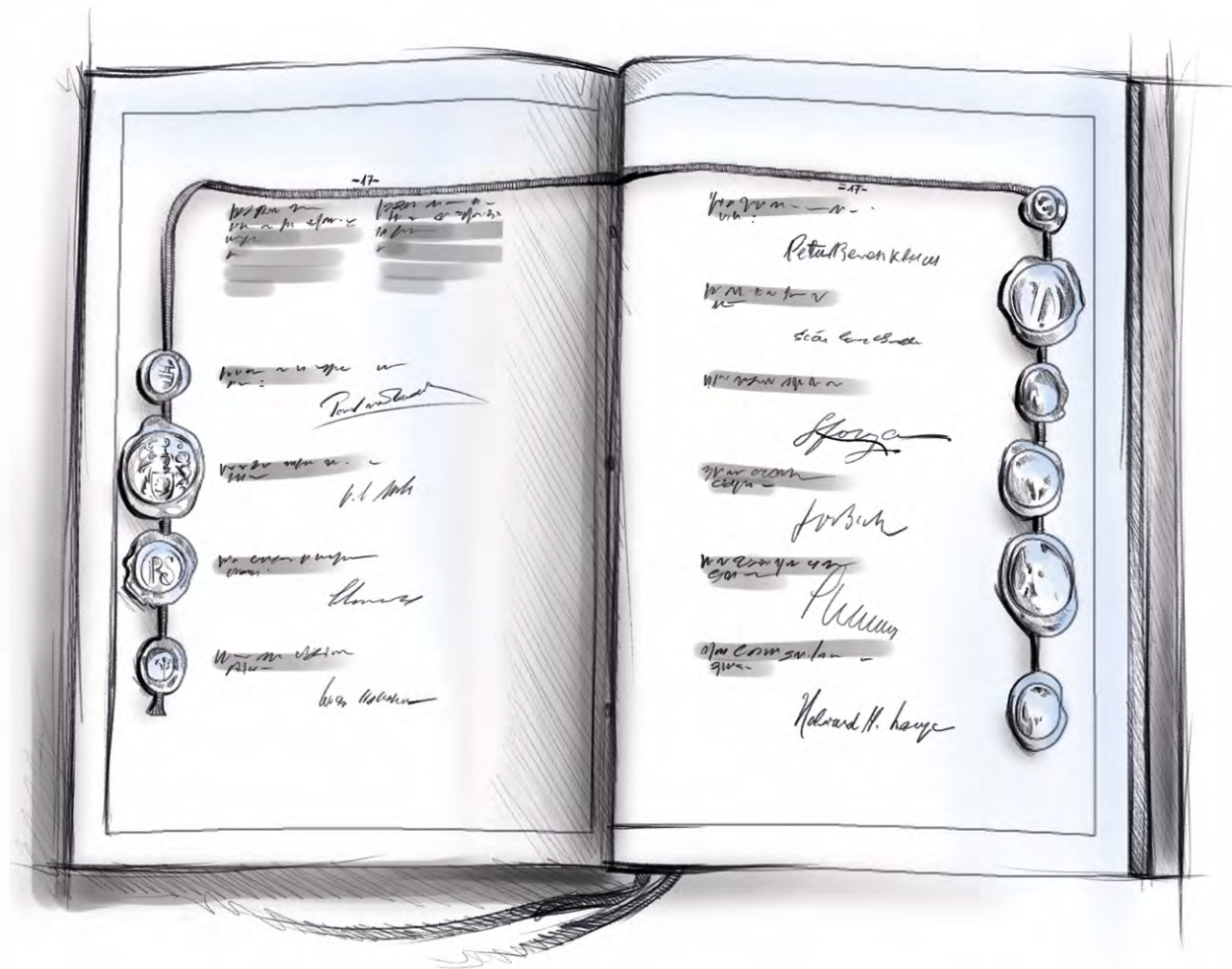
ÇFARË ËSHTË KONVENTA EVROPIANE PËR TË DREJTAT E NJERIUT?

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut është një traktat ndërkombëtar që mbron të drejtat dhe liritë e mbi 700 milionë evropianëve. Ajo siguron mbrojtje në fusha të tilla si jeta, liria, gjykimi i drejtë dhe liria e mendimit.

46 shtetet anëtare të Këshillit të Evropës janë të detyruara nga dispozitat e saj, dhe parimet e saj zbatohen nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut në Strasburg, Francë.

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut

- ▶ u miratua në vitin 1950 dhe;
- ▶ mbron të drejtat themelore.
- ▶ 16 protokolle ndryshojnë dhe plotësojnë tekstin origjinal.

MBROJTJET DHE NDALIMET KRYESORE SIPAS KONVENTËS

Të drejtat dhe liritë

- ▶ E drejta për jetën dhe sigurinë
- ▶ Liria e shprehjes dhe e tubimit
- ▶ Liria e mendimit, e ndërgjegjes dhe fesë
- ▶ E drejta për respektimin e jetës private dhe familjare
- ▶ E drejta për një gjykim të drejtë
- ▶ E drejta për të votuar dhe për t'u kandiduar në zgjedhje

Ndalimet

- ▶ Tortura
- ▶ Puna e detyruar
- ▶ Dënimi me vdekje
- ▶ Diskriminimi
- ▶ ose ndalimi i paligjshëm

E DREJTA PËR JETËN

(Neni 2)

Kjo e drejtë garanton se jeta e gjithsecilit mbrohet me ligj. Shtetet e kanë për detyrë të parandalojnë humbjen e jetës, qoftë si pasojë e veprave penale, kushte pune të pasigurta, rreziqe mjedisore apo rreziqe të tjera.

Shembuj çështjesh

McCann dhe të tjerë kundër Mbretërisë së Bashkuar (1995): kjo çështje kishte të bënte me tre personave të dyshuar si anëtarë të Ushtrisë Republikane Irlandeze (IRA) nga forcat britanike të sigurimit në Gjibraltar. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut vendosi që, ndonëse ushtarët vepruan sipas urdhrave, planifikimit dhe kontrollit të operacionit u mungonin masat e nevojshme mbrojtëse për të parandaluar humbjen e jetës. Ky vendim nënvizoi detyrimin e shteteve për të minimizuar përdorimin e forcës vdekjeprurëse në operacionet e sigurisë.

Renolde kundër Francës (2008): Gjykata gjeti një shkelje të së drejtës për jetën kur autoritetet franceze dështuan të mbronin një të burgosur me probleme të njohura të shëndetit mendor, i cili kreu vetëvrasje në paraburgim. Kjo çoi në mbrojtje të shtuara për të paraburgosurit e cënueshëm në të gjithë Evropën.

Brincat dhe të tjerë kundër Maltës (2014): Punëtorët maltezë u ekspozuan ndaj asbestit në kantieret detare të drejuara nga qeveria, gjë që rezultoi në vdekje dhe sëmundje. Vendimi përforcoi detyrimet e shteteve për të mbrojtur individët nga rreziqet mjedisore.

Cannavacciuolo dhe të tjerë kundër Italisë (2025): kërkesit jetonin në rajonin e Kampanjës, i cili u prek për dekada nga hedhja e përhapur dhe e pakontrolluar e mbetjeve toksike. Gjykata vendosi që autoritetet italiane nuk kishin arritur ta trajtonin me zell këtë ndotje sistematike dhe afatgjatë, si dhe nuk kishin ndërmarrë të gjitha hapat e nevojshëm për të mbrojtur jetën e kërkuësve.

NDALIMI I TORTURËS DHE TRAJTIMIT ÇNJERËZOR

(Neni 3)

Tortura, trajtimi çnjerëzor dhe ndëshkimi poshtërues janë të ndaluara në çdo rrethanë, përfshirë gjatë luftës ose hetimeve për terrorizëm. Shtetet duhet t'i hetojnë pretendimet për keqtrajtim dhe t'i nxjerrin përgjegjësit para drejtësisë.

Shembuj çështjesh

Tyrer kundër Mbretërisë së Bashkuar (1978): një nxënës shkolle që iu nënshtrua ndëshkimit trupor gjyqësor argumentoi se kjo shkelte dinjitetin e tij. Gjykata vendosi se "fshikullimi me thupra" përbënte trajtim degradues sipas Nenit 3, duke vendosur një precedent kundër ndëshkimit trupor.

Saadi kundër Italisë (2008): deportimi i një burri në Tunizi, ku ai përballej me rrezikun e torturës, u bllokua, duke ilustruar fuqinë e Konventës për të garantuar mbrojtje kundër keqtrajtimit.

Vinter dhe të tjerë kundër Mbretërisë së Bashkuar (2013): Gjykata vendosi që dënimet me burgim të përjetshëm pa mundësinë e lirimit me kusht shkelin Nenin 3, përveç nëse ekziston një mekanizëm për të rishikuar dënimin dhe për të marrë në konsideratë lirimin.

Bouyid kundër Belgjikës (2015): oficerët e policisë qëlluan me shuplakë dy vëllezër gjatë marrjes në pyetje, duke shkelur kështu dinjitetin e tyre. Gjykata theksoi detyrën e autoriteteve ligjzbatuese për të respektuar të drejtat themelore të individëve.

Në këtë tekst, "Gjykata" i referohet Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe "Konventa" i referohet Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

NDALIMI I SKLLAVËRISË DHE I PUNËS SË DETYRUAR

(Neni 4)

Shtetet janë të detyruara të garantojnë mbrojtjen praktike dhe efektive të individëve kundër skllavërisë dhe punës së detyruar. Shërbimi ushtarak, puna në burg, shërbimi i imponuar në raste emergjence ose fatkeqësie dhe detyrimet e zakonshme qytetare nuk konsiderohen si skllavëri ose punë e detyruar.

Shembuj çështjesh

Siliadin kundër Francës (2005): një punonjëse shtëpie nga Togoja, e detyruar të punonte pa pagesë ose mbrojtje ligjore u konstatua se ndodhej në kushte robërie. Gjykata vendosi që Franca nuk kishte siguruar masa mbrojtëse efektive kundër skllavërisë, duke përforcuar kështu mbrojtjen sipas Nenit 4.

S.M. kundër Kroacisë (2020): një grua kroate e detyruar të ushtronte prostitucion u konstatua se ishte viktimë e trafikimit. Gjykata vendosi që Kroacia nuk kishte kryer një hetim efektiv, duke nënvizuar se trafikimi i brendshëm përfshihet në fushëveprimin e Nenit 4.

E DREJTA PËR LIRI DHE SIGURI

(Neni 5)

Shtetet duhet t'i mbrojnë individët nga privimi i paligjshëm ose arbitrar i lirisë. Ndalimi lejohet vetëm në situata të përcaktuara në mënyrë strikte. Çdo person i ndaluar ka të drejtë që ndalimi i tij të shqyrtohet shpejt nga një gjykatë, të kundërshtojë ligjshmërinë e tij dhe të përfitojë dëmshpërblim nëse konstatohet se ndalimi ka qenë i paligjshëm.

Shembuj çështjesh

Frommelt kundër Lihtenshtajnit (2004): Gjykata shqyrtoi zgjatjen e paraburgimit pa pasur mundësi që i paraburgosuri ose avokati i tij të paraqisnin argumentet e tyre. Ajo gjeti se procedura shkelte Nenin 5, paragrafin 4, duke theksuar domosdoshmërinë e një shqyrtimi gjyqësor efektiv dhe të drejtën për të kundërshtuar paraburgimin.

Şahin Alpay kundër Turqisë (2018): kjo çështje kishte të bënte me arrestimin dhe mbajtjen në paraburgim të një gazetari pas përpjekjes për grusht shteti të vitit 2016. Gjykata vendosi që paraburgimi ishte i paligjshëm dhe arbitrar, duke theksuar se privimi nga liria duhet të bazohet në prova të mjaftueshme dhe baza ligjore, si dhe t'i nënshtrohet mbikëqyrjes gjyqësore.

Selahattin Demirtaş kundër Türkiye (Nr. 4) (2025): kjo çështje kishte të bënte me mbajtjen në paraburgim të një figure politike. Gjykata vendosi që paraburgimi ishte arbitrar, duke theksuar rëndësinë e mbikëqyrjes gjyqësore dhe ndalimin e paraburgimit për arsye politike.

E DREJTA PËR NJË PROCES TË RREGULLT

(Neni 6)

Çdokush ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht dhe publikisht nga një gjykatë e paanshme. Kjo përfshin prezumimin e pafajësisë, të drejtën për përfaqësim ligjor dhe mundësinë për të apeluar vendimet.

Shembuj çështjesh

Steel dhe Morris kundër Mbretërisë së Bashkuar (2005): dy aktivistë u paditën për shpifje nga McDonald's në atë që u bë e njohur si çështja "McLibel". Gjykata vendosi që Mbretëria e Bashkuar kishte shkelur Nenin 6 duke mos ofruar ndihmë ligjore, pasi kërkuesit nuk ishin në gjendje të ngrinin një mbrojtje efektive kundër një korporate të fuqishme.

Ibrahim dhe të tjerë kundër Mbretërisë së Bashkuar (2016): gjatë hetimeve për terrorizëm, të dyshuarve iu mohua qasja në këshillim ligjor gjatë fazave fillestare të marrjes në pyetje. Gjykata vendosi që kjo shkelte të drejtën e tyre për një gjykim të drejtë.

Denisov kundër Ukrainës (2018): një gjyqtar i shkarkuar nga posti i tij argumentoi se vendimi nuk ishte i drejtë. Gjykata vendosi se ishin shkelur garancitë procedurale për paanshmëri.

Yüksel Yalçinkaya kundër Türkiye (2023): kërkuesi ishte dënuar për anëtarësim në një organizatë terroriste bazuar në përdorimin e aplikacionit të mesazheve të koduara "ByLock". Gjykata vendosi se kishte pasur mangësi serioze në procedurë, sepse kërkuesit nuk i ishte dhënë qasje e mjaftueshme në të dhënat e ByLock-ut që kishin të bënin me të.

E DREJTA PËR RESPEKTIMIN E JETËS PRIVATE DHE FAMILJARE

(Neni 8)

Neni 8 garanton privatësinë e individëve, duke përfshirë shtëpinë, korrespondencën dhe marrëdhëniet e tyre familjare, duke kërkuar gjithashtu nga shtetet t'i mbrojnë këto të drejta nga kërcënimet e jashtme.

Shembuj çështjesh

Marckx kundër Belgjikës (1979): Gjykata vendosi që ligjet belge që trajtonin fëmijët e lindur jashtë martese ndryshe nga fëmijët e tjerë shkelnin Nenin 8 dhe Nenin 14 të Konventës. Kjo çështje riformësoi rregullat mbi trashëgiminë dhe të drejtat familjare në të gjithë Evropën.

Dudgeon kundër Mbretërisë së Bashkuar (1981): kjo çështje çoi në dekriminalizimin e homoseksualitetit në Irlandën e Veriut. Gjykata vendosi se kriminalizimi i marrëdhënieve konsensuale midis personave të së njëjtës gjini shkelte të drejtën për respektimin e jetës private sipas Nenit 8.

Von Hannover kundër Gjermanisë (2004): Princesha Caroline e Monakos kërkoi të pengonte paparacët nga publikimi i fotografive private. Gjykata vendosi në favor të saj, duke përforcuar mbrojtjen e privatësisë edhe për figurat publike.

Bărbulescu kundër Rumanisë (2017): një burrë u pushua nga puna për përdorimin e email-it të tij të punës për mesazhe private. Gjykata vendosi që monitorimi i komunikimeve të tij pa masa të qarta mbrojtëse shkelte të drejtat e tij për privatësi. Kjo çështje sqaroi ekuilibrin midis mbikëqyrjes së punëdhënësit dhe privatësisë së punonjësve.

LIRIA E MENDIMIT, E NDËRGJEGJES DHE E FESË

(Neni 9)

Hasan dhe Chaush kundër Bullgarisë (2000): Gjykata shqyrtoi ndërhyrjen e shtetit në emërimin e Kryemyftiut të komunitetit mysliman. Ajo theksoi detyrimin e shtetit për të qëndruar neutral në çështjet fetare dhe për të mbrojtur autonominë e komuniteteve fetare.

Shembuj çështjesh

Hasan dhe Chaush kundër Bullgarisë (2000): Gjykata shqyrtoi ndërhyrjen e shtetit në emërimin e Kryemyftiut të komunitetit mysliman. Ajo theksoi detyrimin e shtetit për të qëndruar neutral në çështjet fetare dhe për të mbrojtur autonominë e komuniteteve fetare.

Lautsi kundër Italisë (2011): Fillimisht, Gjykata vendosi që vendosja e kryqeve në klasat e shkollave publike shkelte parimin e neutralitetit sipas Nenit 9. Megjithatë, pas apelimit në Dhomën e Madhe, ajo konstatoi se kjo praktikë hynte në kuadrin e kontekstit kulturor të Italisë dhe nuk përbënte shkelje.

S.A.S. kundër Francës (2014): kërkesja, një grua myslimane, kundërshtoi ligjin francez që ndalonte mbulimin e fytyrës në vende publike, duke argumentuar se kjo e pengonte atë të mbante mbulesën e plotë të fytyrës. Gjykata konstatoi se nuk kishte pasur shkelje të Nenit 9 në këtë rast, pasi masa ndiqte qëllimin legjitim të sigurimit të kushteve të "jetesës së përbashkët" në shoqërinë franceze.

LIRIA E SHPREHJES

(Neni 10)

Liria për të shprehur mendime dhe për të kritikuar është thelbësore në një demokraci. Neni 10 mbrohet drejtën për të ndarë ide dhe informacione, duke marrë në konsideratë edhe përgjegjësitë, siç është respektimi i të drejtave të tjerëve. Media gëzon mbrojtje të veçantë për të ndihmuar në garantimin e kësaj lirie.

Shembuj çështjesh

Lopes Gomes da Silva kundër Portugalisë (2000): një gazetar i dënuar për shpifje kundër një politikani argumentoi se liria e tij e shprehjes ishte shkelur. Gjykata vendosi në favor të mbrojtjes së lirisë së shtypit.

Times Newspapers Ltd. kundër Mbretërisë së Bashkuar (2009): Gjykata shqyrtoi çështjen e artikujve të arkivuar në internet që përmbanin deklarata shpifëse. Ajo vendosi se mbajtja e arkivave të tilla, në parim, nuk përbënte shkelje të lirisë së shprehjes, por theksoi nevojën për të gjetur një ekuilibër midis të drejtave të medias dhe mbrojtjes së reputacionit, për shembull, duke shtuar një paralajmërim ose një përditësim në artikujt e arkivuar.

Kövesi kundër Rumanisë (2020): Gjykata vendosi që shkarkimi i kryeprokurores antikorruption të Rumanisë për kritikimin e reformave legjislativë shkelte lirinë e saj për të shprehur shqetësime legjitime në lidhje me pavarësinë e gjyqësorit.

Bouton kundër Francës (2022): Gjykata konstatoi shkelje të Nenit 10 në këtë çështje që kishte të bënte me një aktiviste të lëvizjes "Femen", e cila ishte shfaqur me gjoksin të zbuluar në një kishë për të protestuar kundër qëndrimit të Kishës Katolike ndaj abortit. Gjykata vlerësoi se, megjithëse shtetet mund të mbrojnë ndjeshmëritë fetare, vendosja e një sanksioni penal në këtë kontekst ishte joproporcionale dhe kishte cenuar lirinë e shprehjes.

LIRIA E TUBIMIT DHE E ORGANIZIMIT

(Neni 11)

Çdokush mund të mbledhet në mënyrë paqësore dhe t'u bashkohet grupeve ose shoqatave, me kufizime të lejuara vetëm për të mbrojtur sigurinë publike, rendin ose të drejtat e të tjerëve.

Shembuj çështjesh

Ramazanova dhe të tjerë kundër Azerbajxhanit (2007): autoritetet vonuan regjistrimin e një organizate joqeveritare (OJQ) që mbronte komunitetet e cënueshme. Gjykata vendosi që kjo cenonte të drejtën e lirisë së organizimit.

Demir dhe Baykara kundër Turqisë (2008): kërkuarit, nëpunës civilë bashkiakë, kishin krijuar një sindikatë e cila kishte lidhur një marrëveshje kolektive me autoritetin vendor. Marrëveshja më vonë u anulua me efekt prapaveprues dhe të drejtat e tyre sindikale u kufizuan. Gjykata vendosi që kjo ndërhyrje cenonte si të drejtën për të formuar sindikata, ashtu edhe të drejtën për t'u angazhuar në negociata kolektive.

Lutsenko dhe Verbytskyi kundër Ukrainës (2021): kjo çështje lindi nga shtypja e protestave paqësore gjatë lëvizjes "Euromaidan" të Ukrainës. Gjykata vendosi që abuzimet që synonin frikësimin e protestuesve shkelnin të drejtën e tyre për lirinë e tubimit.

Humpert dhe të tjerë kundër Gjermanisë (2023): kërkuarist, mësues me status të nëpunësit civil, ishin ndëshkuar disiplinarisht për pjesëmarrje në greva gjatë orarit të punës. Gjykata konstatoi se nuk kishte pasur shkelje të Nenit 11 në këtë çështje dhe pranoi se ndalimi i grevave për mësuesit me status të nëpunësit civil në Gjermani synonte të garantonte funksionimin e duhur të administratës publike, përfshirë arsimin.

E DREJTA PËR T'U MARTUAR

(Neni 12)

Çdokush mund të martohet dhe të krijojë familje sipas ligjeve kombëtare, pa diskriminim. Neni 12 ka të bëjë me martesën midis një burri dhe një gruaje. Gjykata nuk e ka zgjeruar këtë të drejtë për martesat e të njëjtit seks, duke ia lënë shteteve individuale vendimin për legalizimin e martesave të tilla.

Shembull çështjeje

Schalk dhe Kopf kundër Austrisë (2010): Gjykata shqyrtoi rastin e një çifti të të njëjtit seks, të cilit i është mohuar e drejta për t'u martuar sipas ligjit austriak. Ajo vendosi që Neni 12 mbron të drejtën për t'u martuar në kuptimin tradicional (midis një burri dhe një gruaje) dhe se shtetet kanë diskrecion për ta shtrirë mundësinë e martesës tek çiftet e të njëjtit seks. Vlen të përmendet se martesat mes personave të të njëjtit seks është lejuar ligjërish në Austri që nga 1 janari 2019, pas një vendimi të Gjykatës së Lartë për këtë qëllim.

NDALIMI I DISKRIMINIMIT

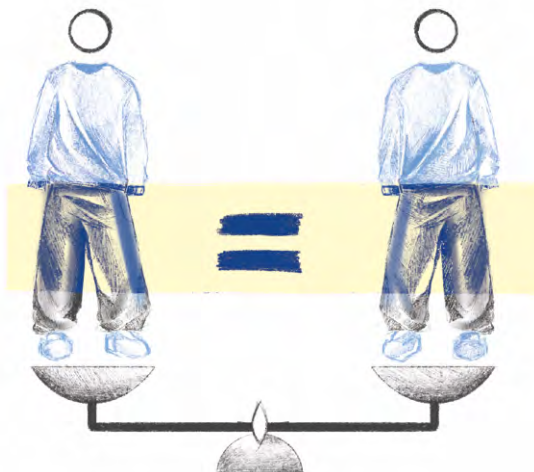
(Neni 14, si dhe Protokolli Nr. 12 i Konventës)

Ndalimi i diskriminimit nënkupton riafirmimin e parimit të barazisë, i cili përcakton se të gjitha qeniet njerëzore lindin dhe mbeten të barabartë në të drejta dhe dinjitet (pavarësisht ngjyrës së lëkurës, gjinisë ose orientimit seksual, gjuhëve, bindjeve politike dhe fetare apo origjinës së tyre).

Shembuj çështjesh

D.H. dhe të tjerë kundër Republikës Çeke (2007): Gjykata vendosi se vendosja e fëmijëve romë¹ në shkolla speciale bazuar në testet gjuhësore përbënte diskriminim. Kjo çështje nxori në pah nevojën për të adresuar pabarazinë sistemike në arsim.

Aghdgomelashvili dhe Japaridze kundër Gjeorgjisë (2020): gjatë një kontrolli policor bastisjeje në ambientet e një organizate për personat lezbike, gej, biseksualë dhe transgjinorë (LGBT), oficerët e policisë kërcënuan dhe poshtëruan kërkuesit për shkak të orientimit të tyre seksual. Gjykata konstatoi shkelje të Nenit 3 dhe Nenit 14, duke përforcuar kështu mbrojtjen kundër diskriminimit bazuar në seksualitet.

Budinova dhe Chaprazov kundër Bullgarisë (2021): në këtë çështje, Gjykata konstatoi shkelje të Nenit 14 për shkak të dështimit të gjykatës bullgare për t'u ofruar dëmshpërblim individëve romë lidhur me deklaratat publike diskriminuese të bëra nga udhëheqësi i një partie politike.

Basu kundër Gjermanisë (2022): Gjykata konstatoi shkelje të Nenit 14 kur autoritetet kishin dështuar të hetonin në mënyrë efektive akuzat për profilizim racor nga policia gjatë një kontrolli identiteti në një tren.

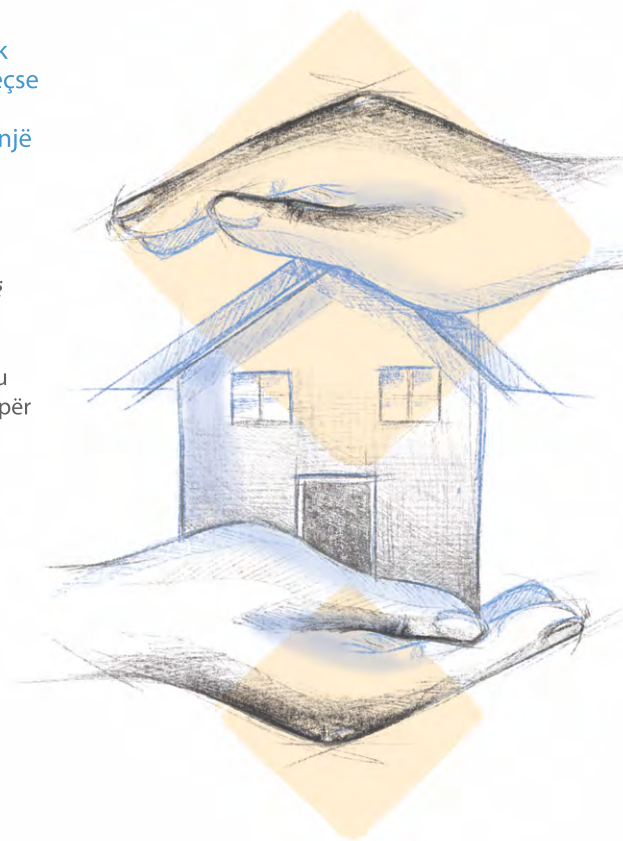
MBROJTJA E PRONËS

(Neni 1 i Protokollit Shtesë të Konventës)

Shtetet duhet të respektojnë të drejtën për gëzim paqësor të pronës. Askush nuk mund të privohet nga pasuria e tij, përveçse në interes publik dhe sipas kushteve të përcaktuara me ligj, duke përfshirë këtu një kompensim të drejtë.

Shembull çështjeje

Papamichalopoulos dhe të tjerë kundër Greqisë (1993): në këtë çështje, shkelja e së drejtës për gëzim paqësor të pronës u konstatua pas shpronësimit de facto të një parcele toke që u konfiskua nga shteti dhe iu dorëzua marinës për një bazë ushtarake.

¹Termi "Romë dhe Udhëtarë" përdoret në Këshillin e Evropës për të përfshirë diversitetin e gjerë të grupeve që mbulohen nga puna e Këshillit të Evropës në këtë fushë: nga njëra anë a) Romët, Sinti/Manushët, Calé, Kaale, Romanichalët, Boyash/Rudari; b) Egjiptianët e Ballkanit (Egjiptianët dhe Ashkalinjët); c) Grupet e Lindjes (Dom, Lom dhe Abdal); dhe nga ana tjetër, grupe të tilla si Udhëtarët, Jenishët dhe popullsitë e përcaktuara nën termin administrativ "Gens du voyage", si dhe personat që e identifikojnë veten si Ciganë. Ky është një shënim shpjegues, jo një përkufizim i termave Romë dhe/ose Udhëtarë.

E DREJTA PËR ARSIM

(Neni 2 i Protokollit Shtesë të Konventës)

Çdokush mund të ketë akses në arsim sipas ligjit, dhe prindërit kanë të drejtë të sigurojnë që fëmijët e tyre të marrin arsim në përputhje me bindjet e tyre fetare dhe filozofike.

Shembull çështjeje

Folgerø dhe të tjerë kundër Norvegjisë (2007): Gjykata vendosi se mësimi i detyrueshëm i lëndëve fetare dhe etike në shkollat publike të Norvegjisë shkelte Nenin 2 të Protokollit shtesë të Konventës, pasi sistemi i përjashtimit të pjesshëm nuk e mbronte mjaftueshëm të drejtën e prindërve për të edukuar fëmijët e tyre në përputhje me bindjet e tyre fetare.

E DREJTA PËR ZGJEDHJE TË LIRA

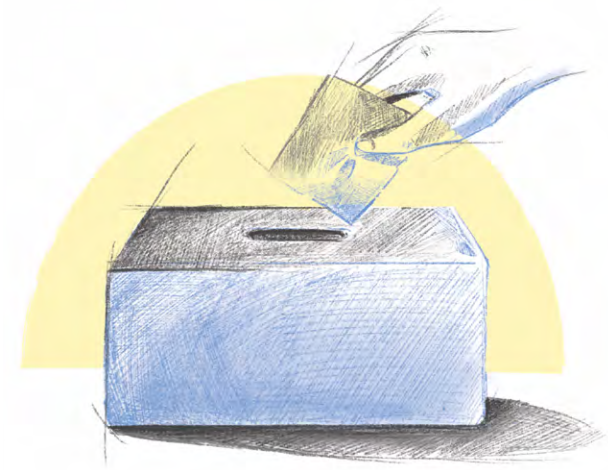
(Neni 3 i Protokollit Shtesë të Konventës)

Shtetet duhet të garantojnë zgjedhje të lira dhe të ndershme në intervale të arsyeshme, duke siguruar që qytetarët të mund t'i zgjedhin përfaqësuesit e tyre përmes një procesi të mirëfilltë demokratik.

Shembuj çështjesh

Podkolzina kundër Letonisë (2002): një grua u skualifikua nga kandidimi për në parlament për shkak të një testi të aftësisë gjuhësore. Gjykata konstatoi se kjo përbënte diskriminim dhe se shkelte të drejtën e saj për të kandiduar në zgjedhje, sipas Nenit 3 të protokollit shtesë.

Hirst kundër Mbretërisë së Bashkuar (Nr. 2) (2005): Gjykata konstatoi se ndalimi i përgjithshëm i Mbretërisë së Bashkuar për votimin e të burgosurve shkelte Nenin 3 të Protokollit Shtesë të Konventës, duke pohuar rëndësinë e proporcionalitetit në kufizimin e të drejtave të votës.

HEQJA E DËNIMIT ME VDEKJE

(Protokolli Nr. 6 dhe 13 i Konventës)

Heqja e dënimit me vdekje është një nga kushtet për t'u bërë anëtar i Këshillit të Evropës (Protokolli Nr. 6). Sot, dënimi me vdekje në kohë paqeje është hequr në të gjithë Evropën. Në përputhje me Protokollin Nr. 13 të Konventës, heqja e dënimit me vdekje zbatohet edhe në kohë lufte.

Shembuj çështjesh

Öcalan kundër Turqisë (2005): udhëheqësi i Partisë së Punëtorëve të Kurdistanit u dënua me vdekje pas një gjyqi të padrejtë. Gjykata vendosi që kjo shkelte të drejtat e tij, duke kontribuar në heqjen përfundimtare të dënimit me vdekje nga ana e Turkiye në kohë paqeje.

Bader dhe Kanbor kundër Suedisë (2005): një shtetas sirian përballej me dëbim pasi ishte dënuar me vdekje në vendin e tij të origjinës. Gjykata vendosi që kjo do të shkelte të drejtën e tij për jetën dhe ndalimin e torturës.

NJË “INSTRUMENT I GJALLË” - PËRSHTATJA NDAJ SFIDAVE TË REJA

Konventa evoluon përmes jurisprudencës së Gjykatës, duke trajtuar çështje moderne, si ato më poshtë.

Masat që bllokojnë aksesin në internet

Në vitin 2012, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 10 (liria e shprehjes) të Konventës në çështjen “*Ahmet Yıldırım kundër Turqisë*”, ku një urdhër i përkohshëm i gjykatës turke kishte bllokuar, krahas faqes së internetit në fjalë, edhe qasjen në një numër të madh faqesh të tjera të palëve të treta që strehoheshin në shërbimin e pritjes së faqeve të Google-it.

Përgjegjësia e portaleve të internetit për komentet anonime të postuara nga përdoruesit e tyre.

Në vitin 2015, Gjykata konstatoi se nuk kishte pasur shkelje të Nenit 10 (liria e shprehjes) të Konventës në çështjen “*Delfi AS kundër Estonisë*”. Kompania kërkuese, e cila administronte një nga portalet më të mëdha të lajmeve në Estoni, u mbajt përgjegjëse për komentet fyese të postuara nga lexuesit në lidhje me një artikull në internet. Gjykata e konsideroi këtë një kufizim të justifikuar dhe proporcional të lirisë së shprehjes, duke theksuar se komentet ishin qartazi të paligjshme dhe tejet fyese, se Delfi nuk kishte vepruar mjaft shpejt për t'i hequr ato dhe se gjopa modeste e vendosur nuk ishte e tepruar.

Ruajtja e të dhënave biometrike

Në vitin 2020, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 8 (e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) të Konventës në çështjen *Trajkovski dhe Chipovski kundër Maqedonisë së Veriut*, duke përcaktuar se ruajtja pa afat e profileve të ADN-së së personave të dënuar nga ana e autoriteteve kishte qenë joproporcionale.

Ndalimi i emigrantëve

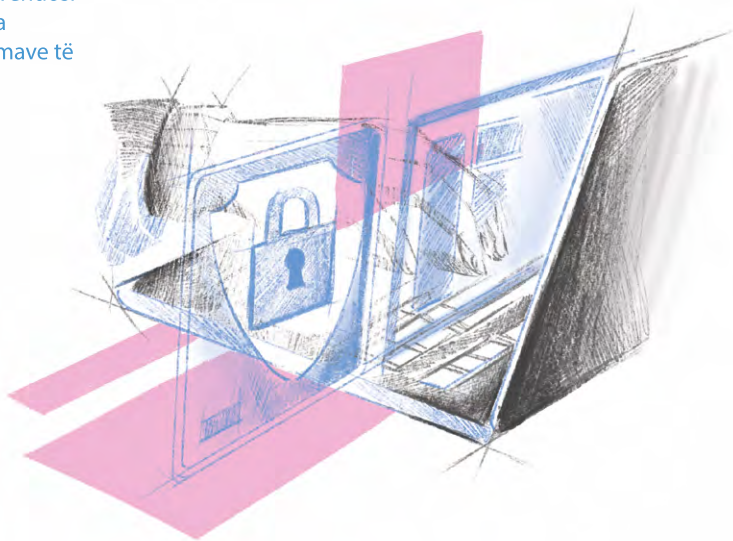
Në vitin 2021, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 3 (ndalimi i torturës) dhe Nenit 5 (e drejta për liri dhe siguri) të Konventës në çështjen *"R.R. dhe të tjerë kundër Hungarisë"*, ku kërkuesit kishin qëndruar në një zonë tranziti për disa muaj, ndërkohë që legjislacioni vendas nuk parashikonte as një bazë ligjore të përcaktuar qartë dhe as një kohëzgjatje maksimale për një ndalim të tillë.

Privatësia digjitale

Në vitin 2021, në çështjen e organizatës *"Big Brother Watch dhe të tjerë kundër Mbretërisë së Bashkuar"*, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 8 (e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) dhe Nenit 10 (liria e shprehjes) të Konventës, pasi kërkuesit, gazetarë dhe OJQ-të, u ankuan për fushëveprimin dhe përmasat e programeve të mbikëqyrjes elektronike të zbatuara nga qeveria e Mbretërisë së Bashkuar. Në veçanti, Gjykata vendosi që shteti i paditur nuk kishte garantuar masa mbrojtëse të mjaftueshme në kuadër të skemave të mbikëqyrjes elektronike.

Liria për të botuar vepra që pasqyrojnë marrëdhënie ndërmjet personave të njëjtit seks

Në vitin 2023, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 10 (liria e shprehjes) në çështjen *"Macatė kundër Lituanisë"*. Një libër me përralla për fëmijë, që pasqyronte marrëdhënie ndërmjet personave të të njëjtit seks, u pezullua përkohësisht dhe më vonë u etiketua si i dëmshëm për fëmijët nën moshën 14 vjeç. Gjykata arriti në përfundimin se këtyre masave u mungonte një qëllim legjitim dhe cenonin në mënyrë të pajustificuar në të drejtat e autores dhe të lexuesve.

Të drejtat mjedisore

Në vitin 2024, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 8 (e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) të Konventës në çështjen *"Verein Klima Seniorinnen Schweiz dhe të tjerë kundër Zvicrës"*. Një grup grash të moshuara dhe shoqata e tyre pretenduan se veprimet e pamjaftueshme të qeverisë për të zbutur ndryshimet klimatike kishin rrezikuar shëndetin dhe cilësinë e jetës së tyre.

Gjykata vendosi që Neni 8 mbulon të drejtën për mbrojtje efektive nga efektet negative të ndryshimeve klimatike dhe konstatoi se Zvicra nuk kishte përmbushur detyrimet e saj, duke përfshirë dështimin për të vendosur kufij të përshtatshëm për gazrat serrë ose për të arritur objektivat e mëparshme të reduktimit.

Përballimi i krizave shëndetësore

Në vitin 2024, Gjykata konstatoi se nuk kishte pasur shkelje të Nenit 8 (e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) të Konventës në çështjen *"Pasquinelli dhe të tjerë kundër San Marinos"* në lidhje me vendosjen e masave të lidhura me punësimin ndaj punonjësve të kujdesit shëndetësor dhe shëndetit social për refuzimin e vaksinimit kundër Covid-19.

Mbrojtja e emigrantëve kundër "dëbimeve të menjëhershme"

Në vitin 2025, Gjykata konstatoi se kishte pasur shkelje të Nenit 3 (ndalimi i torturës) të Konventës në çështjen *"A.R.E. kundër Greqisë"*. Çështja kishte të bënte me "dëbimin e menjëhershëm" të kërkueses nga Greqia në Turqiye, vend nga i cili ajo ishte larguar. Megjithatë ajo kishte shprehur frikë se mund t'i nënshtrohej keqtrajtimit nëse do të dërgohej mbapsht, autoritetet greke e kishin shpërfillur kërkesën e saj për mbrojtje ndërkombëtare.

Këto sfida tregojnë se të drejtat e njeriut duhet të përshtaten vazhdimisht me transformimet e botës bashkëkohore, duke garantuar njëkohësisht mbrojtjen e të gjithëve, veçanërisht atyre më të cenuseshëm.

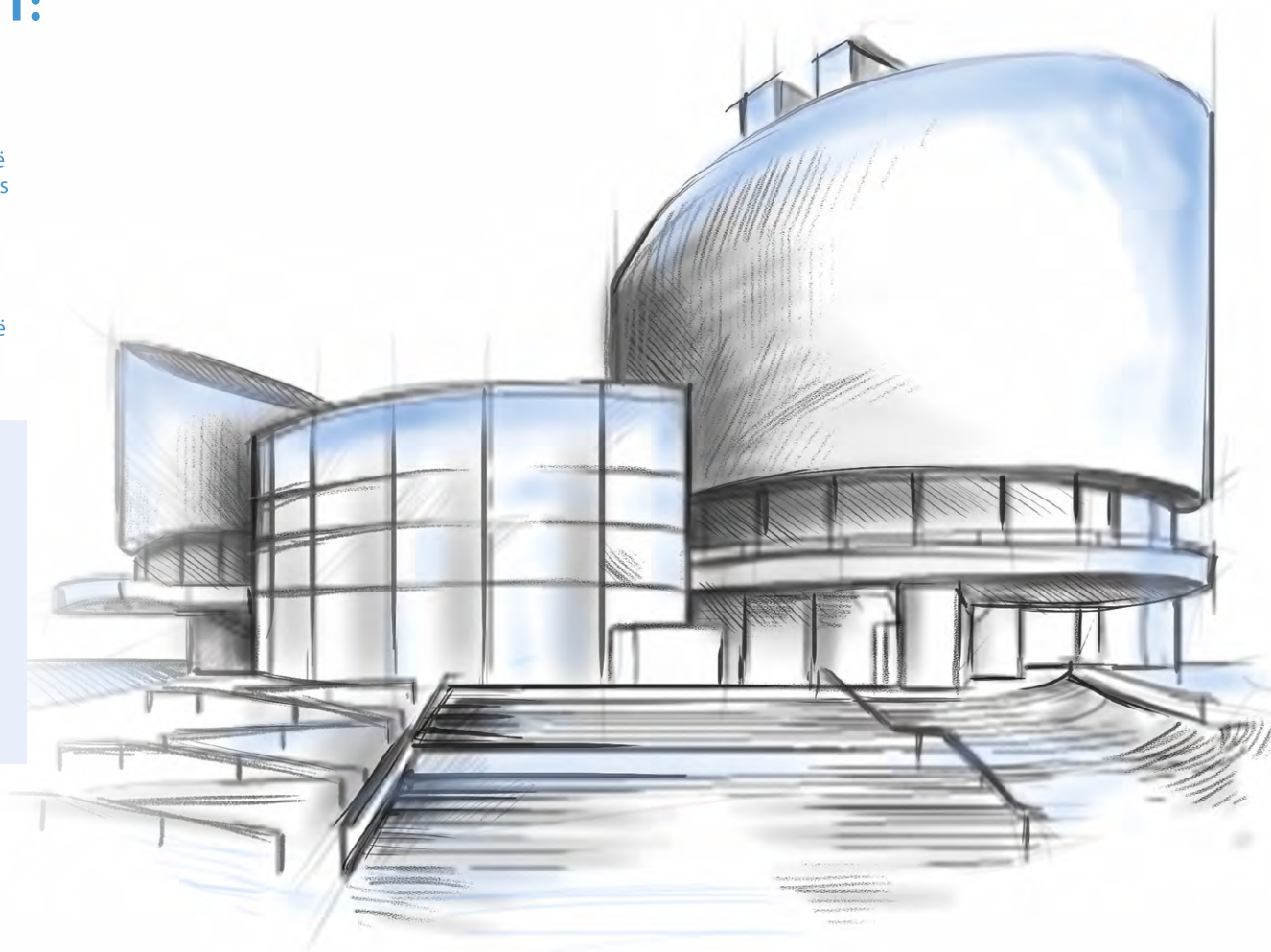
GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT: SI FUNKSIONON

E themeluar në vitin 1959, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut trajton çështje që kanë të bëjnë me shkeljet e të drejtave sipas Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Shumica e kërkuessve janë individë që pretendojnë shkelje të të drejtave të tyre, me vendimet detyruese të Gjykatës që i detyrojnë shtetet të ndërmarrin veprime për të parandaluar shkeljet në të ardhmen.

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut

- ▶ Është një gjykatë drejtësie që siguron respektimin e të drejtave themelore me seli në Strasburg.
- ▶ Ka 46 gjyqtarë të pavarur.
- ▶ Mund të dënojë qeveritë.
- ▶ Vendimet e saj janë detyruese.

Kush mund t'i drejtohet Gjykatës?

- ▶ Një individ që beson se të drejtat e tij themelore janë shkelur, pasi t'i ketë shteruar të gjitha mjetet juridike pranë gjykatave kombëtare.
- ▶ Çdo shtet anëtar, nëse konsideron se një shtet tjetër anëtar po shkel Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Si trajtohen çështjet?

- ▶ **Kërkesa:** çështjet paraqiten nga individë ose shtete që pretendojnë shkelje të të drejtave.
- ▶ **Pranueshmëria:** Gjykata shqyrton nëse janë shteruar të gjitha mjetet juridike kombëtare dhe nëse janë përmbushur kriteret e tjera.
- ▶ **Zgjidhje miqësore:** Gjykata mund t'i inkurajojë palët që t'i zgjidhin mosmarrëveshjet në mënyrë miqësore.
- ▶ **Vendimi:** nëse nuk arrihet ndonjë marrëveshje, Gjykata jep një vendim të detyrueshëm. Nëse konstatohet një shkelje, shteti duhet të ndërmarrë veprime korrigjuese.
- ▶ **Ekzekutimi:** Komiteti i Ministrave mbikëqyr zbatimin e vendimeve.

A e dinit se?

Që nga themelimi i saj në vitin 1959, Gjykata ka trajtuar mbi 1 milion kërkesa dhe ka dhënë gati 30 000 vendime.

EKZEKUTIMI I VENDIMEVE - SHNDËRRIMI I VENDIMEVE NË VEPRIM

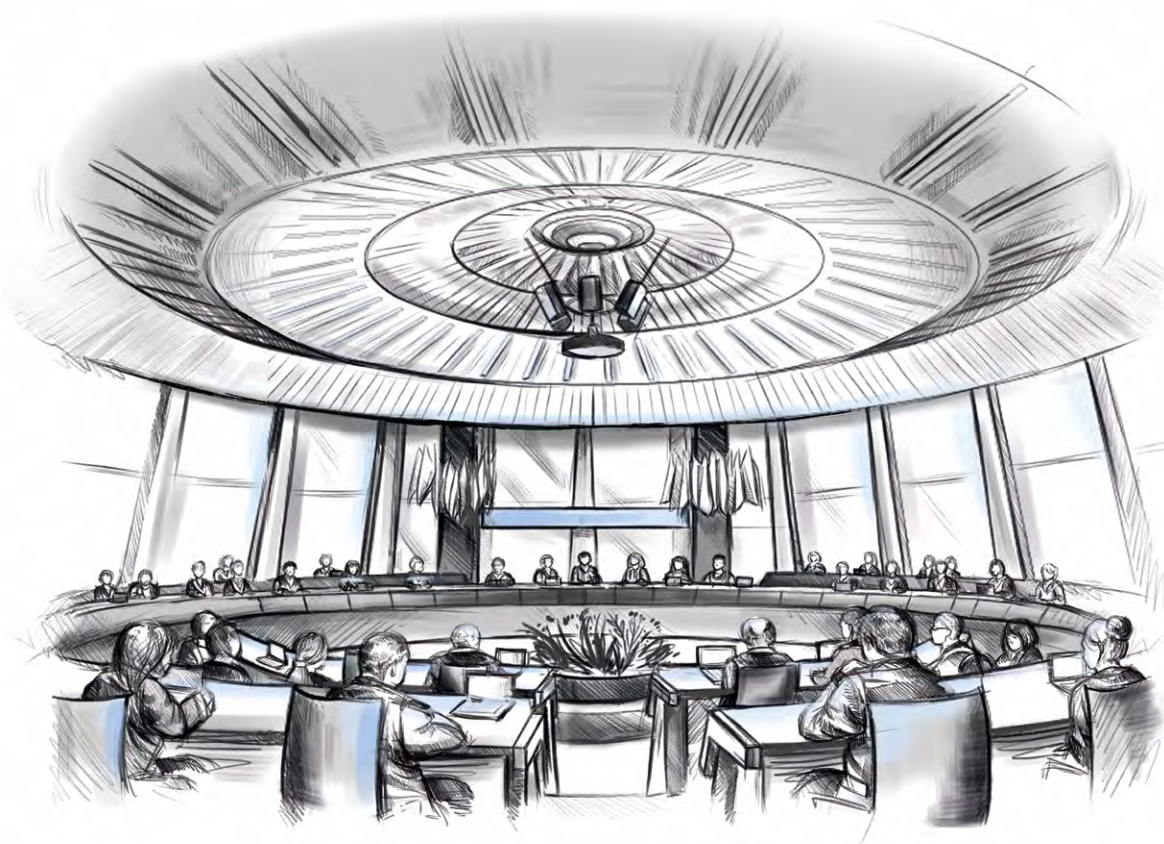
Pasi Gjykata të ketë dhënë një vendim, shteti duhet të ndër marrë masa për të përmbushur detyrimet, si për shembull:

- ▶ **masa individuale:** dhënia e kompensimit, lirimi i të paraburgosurve ose rivendosja e të drejtave;
- ▶ **masa të përgjithshme:** ndryshimi i ligjeve, përmirësimi i kushteve në burgje ose adresimi i çështjeve sistematike.

Komiteti i Ministrave i Këshillit të Evropës mbikëqyr procesin e zbatimit.

Komiteti i Ministrave

Është një organ vendimmarrës që përfaqëson qeveritë e shteteve anëtare të Këshillit të Evropës dhe përbëhet nga ministrat e punëve të jashtme ose ambasadorët e tyre.

Shembuj të reformave kombëtare të zbatuara pas vendimeve të Gjykatës:

- ▶ Austria i dha fund monopolit që zbatohet për televizionin.
- ▶ Belgjika ndryshoi ligjet e saj për personat e pastrehë.
- ▶ Bullgaria krijoi një alternativë ndaj shërbimit ushtarak për personat që e refuzojnë shërbimin për shkak të ndërgjegjes.
- ▶ Republika Çeke ndryshoi ligjin e saj për azilin.
- ▶ Danimarka zgjeroni të drejtën për të mos qenë pjesë e një sindikate.
- ▶ Franca, Spanja dhe Mbretëria e Bashkuar miratuan ligje për përgjimin e telefonatave.
- ▶ Greqia përmirësoi kushtet e paraburgimit për të huajt që presin deportimin.
- ▶ Italia prezantoi mjete të reja juridike në lidhje me kushtet e paraburgimit.
- ▶ Holanda ndryshoi legjislacionin e saj për paraburgimin e pacientëve me sëmundje mendore.
- ▶ Polonia prezantoi ndryshime në legjislacion dhe politikën penale dhe ndërtoi objekte të reja burgimi për të shmangur mbipopullimin e burgjeve.
- ▶ Sllovenia mori masa për të parandaluar keqtrajtimin nga policia.
- ▶ Suedia ndryshoi dispozitat e saj për gjyqet publike.
- ▶ Zvicra ndërmori dy reforma legjislative për të hequr kufizimet diskriminuese në lidhje me mungesën e zgjedhjes së mbiemrit pas martesës.
- ▶ Turqi hoqi pranimin e gjyqtarëve ushtarakë në gjykatat e sigurisë shtetërore.
- ▶ Ukraina ndryshoi legjislacionin e saj për shpifjen.

Si mund të mësoni më shumë dhe të angazhoheni?

► Vizitoni faqen e internetit të Ndikimit të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Zbuloni se si vendimet e Gjykatës ndikojnë në jetët e njerëzve në të gjithë Evropën. Faqja e internetit e Ndikimit të Konventës përmban studime çështjesh, histori dhe përmbajtje multimediale që shfaqin efektet në botën reale të mbrojtjes së të drejtave të njeriut.

► Zbuloni platformën e Gjykatës për shkëmbimin e njohurive

Qasuni në përmbledhje të detajuara të vendimeve kryesore dhe eksplori se si evoluon jurisprudenca e Gjykatës. Platforma ofron njohuri të strukturuar, përmbledhje tematike dhe mjete për t'ju ndihmuar të orientoheni dhe të kuptoni jurisprudencën e Gjykatës.

► Merrni pjesë në kurset e programit të Edukimit për të Drejtat e Njeriut për Profesionistët Ligjorë të Këshillit të Evropës (HELP).

Regjistrohuni në kurset falas në internet mbi një gamë të gjerë temash të të drejtave të njeriut. Platforma HELP ofron trajnim praktik dhe me ritëm të pavarur, të hartuar për profesionistët ligjorë dhe këdo që është i interesuar të thellojë kuptimin e tij mbi standardet e të drejtave të njeriut.

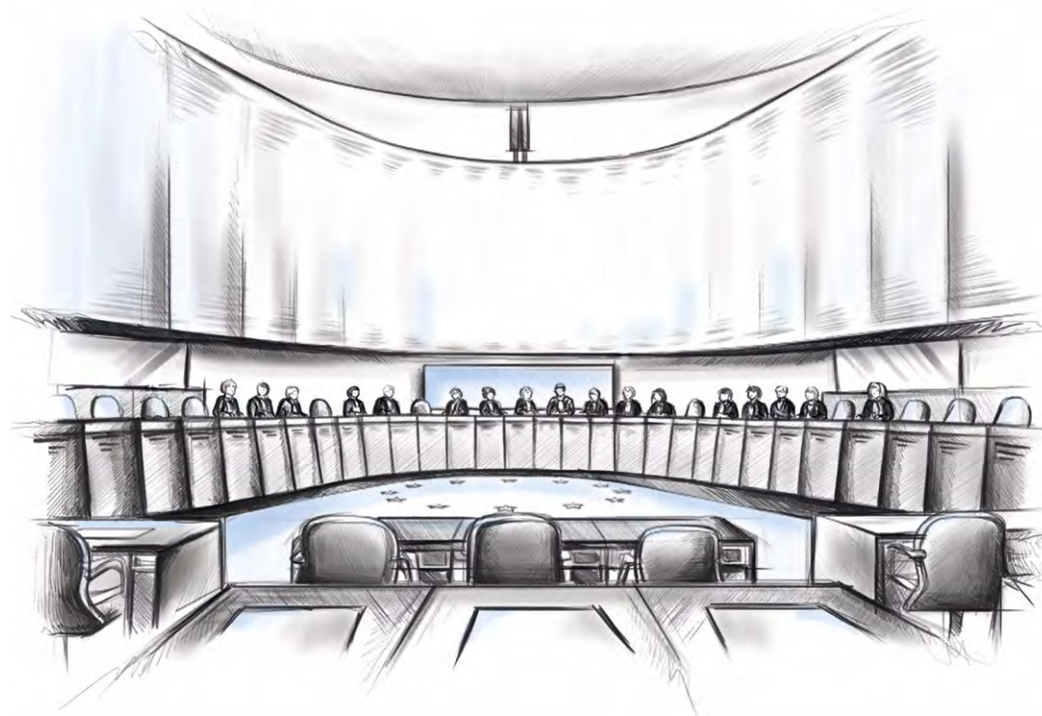
<https://www.coe.int/echr/>

<https://ks.echr.coe.int/>

<https://www.coe.int/en/web/help/courses>

Riprodhimi i fragmenteve (deri në 500 fjalë) është i autorizuar, përveçse për qëllime komerciale, me kusht që të ruhet integriteti i tekstit, fragmenti të mos përdoret jashtë kontekstit, të mos ofrojë informacion të paplotë ose të mos mashtrrojë lexuesin në lidhje me natyrën, fushëveprimin ose përmbajtjen e tekstit. Teksti burimor duhet të përmendet gjithmonë si më poshtë:
“© Këshilli i Evropës, 2026”.

Të gjitha kërkesat e tjera që kanë të bëjnë me riprodhimin/përkthimin e të gjithë dokumentit ose të një pjese të tij, duhet t'i drejtohen Seksionit të Marrëdhënieve me Publikun, Këshillit të Evropës.
(F-67075 Strasbourg Cedex ose public.relations@coe.int).

Ilustrimet dhe faqosja: Léane Unsinger
Botuar nga Seksioni i Marrëdhënieve me Publikun, Këshilli i Evropës.

© Këshilli i Evropës, shtator 2026

Eksploroni Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut me këtë udhëzues të qartë dhe të arritshëm.

Zbuloni të drejtat kryesore të garantuara nga Konventa, me përmbledhje koncize dhe të lehta për t'u lexuar të jurisprudencës historike dhe të kohëve të fundit që tregojnë se si këto të drejta kanë një ndikim pozitiv në jetën e përditshme.

Kuptoni se si mekanizmat mbrojtës të Konventës u lejojnë individëve dhe shteteve të kërkojnë drejtësi dhe si vendimet e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut formësojnë ligjet kombëtare dhe ndikojnë drejtpërdrejt në jetën tonë të përditshme.

Mësoni se si Konventa evoluon përmes protokolleve dhe përmes jurisprudencës së re të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, duke iu përshtatur sfidave të reja si privatësia digjitale dhe mbrojtja e mjedisit, dhe duke formësuar të drejtat e njeriut që kanë rëndësi në jetën e përditshme.

Qasuni në përmbledhje të qarta dhe të lehta për t'u lexuar të jurisprudencës, dhe referenca, duke e bërë këtë broshurë një burim thelbësor për studentët, praktikuesit ligjorë dhe këdo që kërkon të kuptojë se si të drejtat e njeriut formësojnë jetën e përditshme.

www.coe.int

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e kontinentit për të drejtat e njeriut. Në të bëjnë pjesë 46 shtete anëtare, duke përfshirë të gjitha shtetet anëtare të Bashkimit Evropian. Të gjithë shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dokument i cili është hartuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe shtetin e së drejtës. Gjykata Evropiane mbikëqyr zbatimin e Konventës nga shtetet anëtare.

SQI

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE